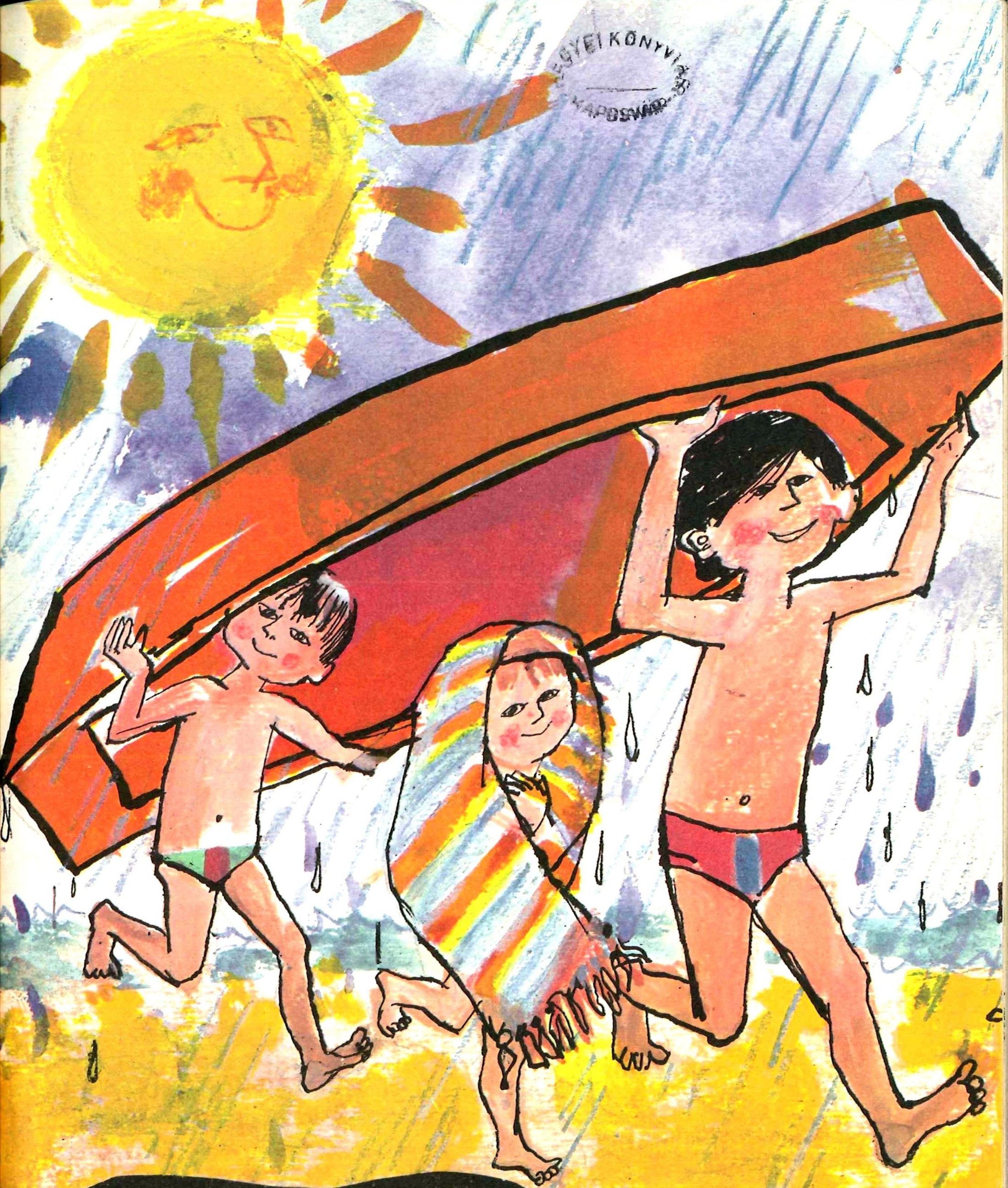
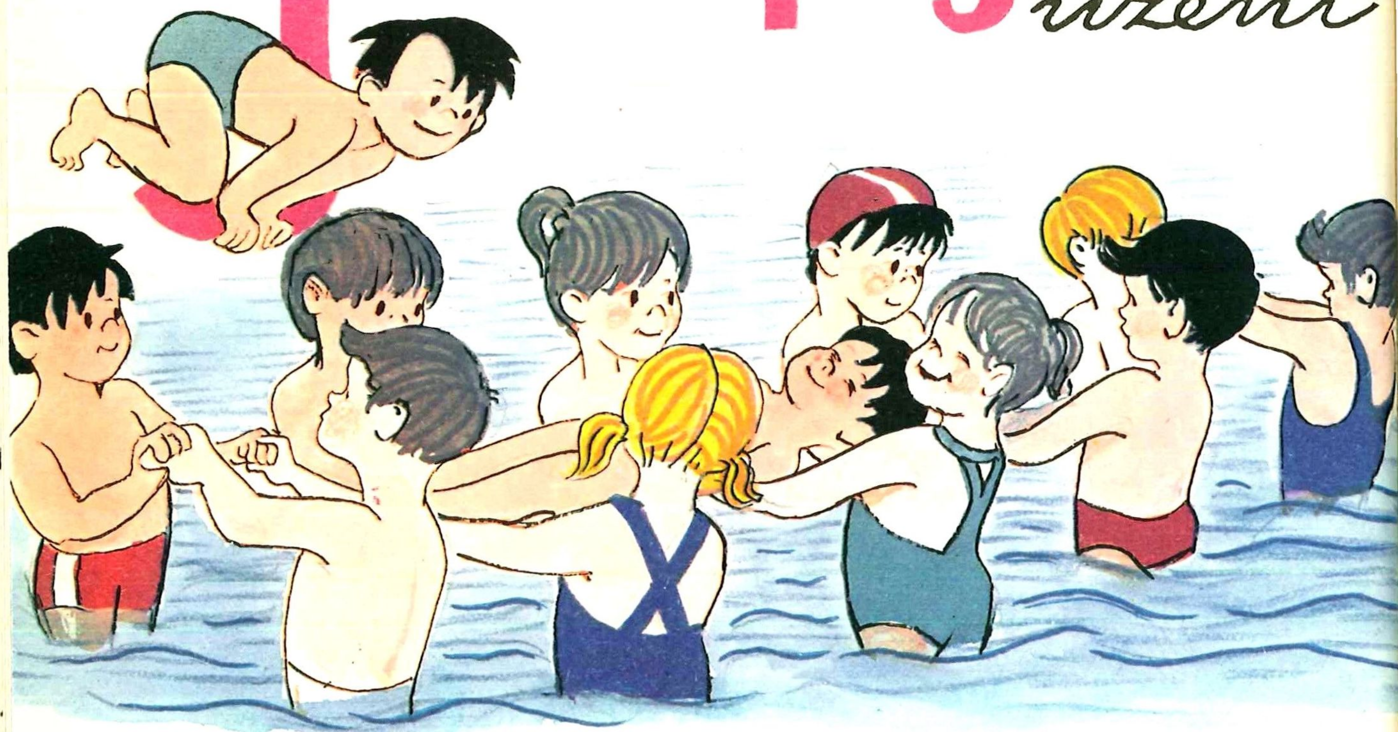

KISDOBOS

A Magyar Úttörök Szövetségének gyermeklapja

1971. JÚLIUS XX. ÉVF. 7. SZÁM

Játszópajtás üzeni

Táborozni jaj de jó,
Itt a nagyvakáció!

Júliusban már valóban nyakig járunk a nyárban — és remélhetőleg a Balaton, a Velencei tó, a Duna vagy a Tisza, esetleg egy strand üdítő habjában. Tény és valóság, hogy idén sok kisdobos is elindult a jubileumi év jubileumi táboraiba. S mert eddigi tapasztalataim szerint minden úttörő és kisdobos szeret játszani, most elsősorban nekik, a legifjabb táborozóknak, s azoknak, akik most mennek legelőször, ürítem ki játékos tarisznyám!

Nagy Marika (Pécs III., Tiborcz 96.) ezt írja: „Játékmesterünktől sok régi játékot tanultunk. Van közöttük olyan is, amelyet az anyukámék is játszottak. Ezek közül leírom az

ÚSZTATÓ

címűt. A játékosok a vízben egymással szemben sorakoznak. A szembenállók kezet fognak. Az úsztatás abból áll, hogy a kezekből font hídra a sor egyik végén kezét-lábát kinyújtva, törzsét kifeszítve ráfekszik egy gyerek. A játékosok karjukat mozgatják, hullámoztatják és finoman továbbítva úsztatják őt egyre előbbre. Akinek a keze legutolsónak érinti, az fekszik a helyére, míg az úsztatott a sor elejére megy. A többi pedig tovább „hullámzik".

SUNYI-BUNYI

Ezt a mulatságos nevű játékot Barlavits Tibor negyedikes pajtásunk (Győrszentiván, Béke u. 35.) küldte. Először szabályos kiszámolással hunyót választunk. Fal mellé állva vagy fának dőlve, befogott szemmel, tízesével 500-ig számol a hunyó. Addig a többiek elbújnak. Az 500-at kikiáltja a hunyó, majd elindul a többi játékos keresésére. Akiket megtalál, azok egy csoportban gyülekeznek. Ha mindenki odajutott, akkor a hunyó tapsol, és mindenki futni kezd. A hunyóból fogóvá változott játékos kergeti őket, s akit elsőnek megfog, az lesz a következő hunyó.

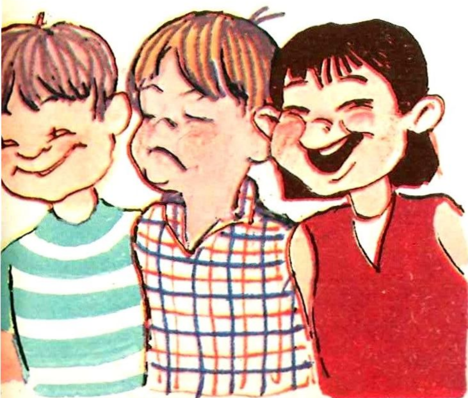
Nevetni kell — mert Varga Emília pajtás (Szabadbattyán, Úttörő u. 1.)

NEVETŐVERSENY

leírását küldte el. A játékosok egymással szemben helyezkednek el. Kiszámolással eldöntik, melyik lesz a komoly és melyik a nevető csapat. Mindegyik csapatnak van egy kapitánya. A nevettetők ennek az intésére egyszerre nevetni kezdenek. Egyik hahotázik, a másik kuncog, a harmadik arcokat vág, a negyedik kancsalít, az ötödik brekeg, nyávog. Szóval mindenféle csacskaságot csinálnak. Aki a komolyak csapatából akár egy picikét is elmosolyodik, az kiesik. Ha a komolyak csapatának a fele kiesett, akkor szerepcsere következik. Az a csapat győz, ahol kevesebb komoly nevetett.

Szőcs Misi — vagyis Mihály — (Budapest XIII., Tomori t. 5. ép. 101.) küldte következő játékunkat. Ezen kívül az elmúlt évek során kötetre valót kaptunk tőle. Most itt, ország-világ előtt szeretném megköszönni ezeket, mert amikor ez a lapunk megjelenik, Misi már középiskolába iratkozott. Legutóbb ezt írta: „Sok játékot tudok még, és szívesen küldöm el ezeket továbbra is, hadd ismerjék meg a kisdobosok és játsszák!" Nos, én sem búcsúzom el KISZ-essé váló Misi barátunktól, hanem ezennel előléptetem játszópajtásomból munkatársammá! Most viszont lássuk a játékát!

CÉLBADOBÁS

Udvaron, játszótéren játszszuk. A pálya négyzetalakú terület. Jó, ha a határait előre meghúzzuk. Kellék négy-öt fababa, teniszlabda. A játékszabály szerint két, egyenlő létszámú csapat áll fel. Mindegyik játékos egyszer dobhat. Ha talál, az a csapatának jó pont. Ha nincs találat, akkor pont sincsen. Ha mindenki dobott már, akkor össze kell számolni a szerzett pontokat. Ha egy bábu eldől, azt azonnal fel kell állítani. Őrsök, rajok közti versenyekre —, akár több hétig tartó bajnokságra is jó ez a játék.

SEGÍTSÉG!

Peruban játsszák ezt a fogójátékot. A legérdekesebb az, hogyan választják az első fogót. Kiszámolás helyett más játékhoz is ajánlom! Egy játékos középre áll, jobb kezét tenyérrel felfelé kinyújtja. A többiek a tenyerére helyezik kinyújtott jobb kezük mutatóujját. Jelre a középen álló hirtelen összezárja a tenyerét. Aki nem volt elég fürge, annak megfogja a mutatóujját. Ha minden játékos elrántotta az ujját, vagy ha többét fogta meg —, ismételni kell! Ugyanis a bezáródó tenyérben fogva maradt mutatóujj gazdája a fogó. Elkezdődik a játék és a fogó kergeti a gyerekeket. Ha valakihez közel ér, az elkiáltja magát: „Segítség!" Erre a társai közül valaki odaszalad és megfogja a kezét. Párban álló játékosokat nem érinthet a fogó, de ha egy magányos játékost ér utol, azzal helyet cserél, mert most már abból lesz fogó!

Jó táborozást és kellemes vakációt kíván

a Játszópajtás

HAUSWIRTH MAGDA rajzai

ÁLLATKERT (1)

E havi mellékletünkön találjátok az oroszlán, az elefánt és a zsiráf figuráját. Ők lesznek készülő állatkertünk első lakói. A többi állatot a következő számban megtaláljátok. Vágjátok körül a figurákat és hajtogassátok a szaggatott vonalak mentén a készre rajzolt minta szerint. Az elefánt nyakvonalát, a félköríves fekete csíkot vágjátok fel ollóval és ide dugjátok be az elefánt fülét. Az oroszlán és zsiráf fejét pedig iratkapoccsal erősítsétek a fejéhez a kis karikák helyén. Máris kész az első három lakója állatkertünknek.

Űr Kata jelenti:

MARTONVÁSÁR, BAJA, PAKS, TISZAIGAR

Zámbó Judit Martonvásárról, a Jókai utca 12-ből, a különféle iskolai vetélkedőkről számol be levelében. Befejezésül azt írja: „Tornászásban még nem dőlt el az első három helyezett." Nem is tudom, mit kívánjak: dőljenek már el végre, vagy ne dőljenek el, ments isten! Mindenesetre írd meg kérlek, mi történt?!

Kovács Attila 4. osztályos kisdobos, Baja, Szegedi út 53, így kezdi levelét: „Legyen szíves elnézni, hogy nem tudok szépen írni, de nagyon szeretek." Ez a fontos, Attila! Mert ha szeretsz írni, akkor nem esik nehezedre a gyakorlás. Ha meg gyakorlod, biztosan szebb lesz az írásod az új tanév kezdetére. Írás gyakorlásra ajánlom: másolj meséket, vezess naplót, írj levelet — mondjuk nekem is!

Feil Edit 2. osztályos paksi kisdobos — Vörösmarty u. 17. — azt kéri, hogy közöljük a lapban ezt a lovacskát. Ez az első rajz-próbálkozása, meg is szerette, amíg rajzolta. Nézzétek csak! Tényleg szeretetreméltó, igaz?

A tiszaigari 4. osztályos kisdobosok műveit tanító nénijük küldte el nekem. Még a télen, amikor madáretetőt készítettek, azt a feladatot kapták a gyerekek, hogy írjanak fogalmazást erről az eseményről. „A kisdobosok pedig verset faragtak. Mindegyiket elküldjük. Nem volt szívem lehagyni egyet sem" — ezt írja a tanító néni. Jól tette, nagyon örültem a küldeménynek. Üdvözlöm a versfaragó kisdobosokat, a versekért is, meg a madár-védelemért is. Biztosan mindannyiukra illik, amit Lökös Éva írt:

Szeretem a cinegét
Jobban, mint a víg zenét.

KÖNYVTÁR A SÁTORBAN

Fekete Ágota negyedikes kisdobos (Gödöllő, Kőrösi Csoma út 5.) jelenti: Könyvtárat akartak berendezni maguknak az osztályban — aztán nem egészen sikerült, mert nem mindenki hozott könyvet, aki ígérte stb. Viszont az ötlet nagyon jó, és szünidőben is hasznosítható! Ismertem egy gyerek-csapatot, egy hatalmas pesti bérházban laktak. A ház udvarán a nyári szünidőre felállítottak egy sátrat. Illetve állt az már, mert a szőnyegporoló volt a legfőbb alkatrésze. Arra borítottak aztán egy hatalmas takarót, vagy talán ponyva lehetett; kifeszítették a lapjait. Aztán berendezték: könyvekkel, társasjátékokkal, még tollaslabdát is vitt valaki. Ki mit akart, azt vitte le a sátorba. És ki mit akart, azt vett ki a sátorból, kölcsönbe, a játék idejére. Ott játszottak az udvaron egész nyáron át, úgy szerettek ott, hogy aki igazi nyaralásra utazott, annak is honvágya támadt a sátorlakók után... Ilyesmit Gödöllőn is megpróbálhatnátok, Ágota! És ti többiek is persze; és még alakíthatjátok, formálhatjátok tovább ezt az ötletet.

LEVÉL-VÁRTA

Nagy Erika 4. osztályos kisdobos Zsámbok, Turai u. 1., levelező partnert keres. Azt írja: sürgős!

Tóth Erika Hosszúpályi, Petőfi út 2., szintén

azt kéri, hogy levelezés céljából „tegyük ki címét a Kisdobosba".

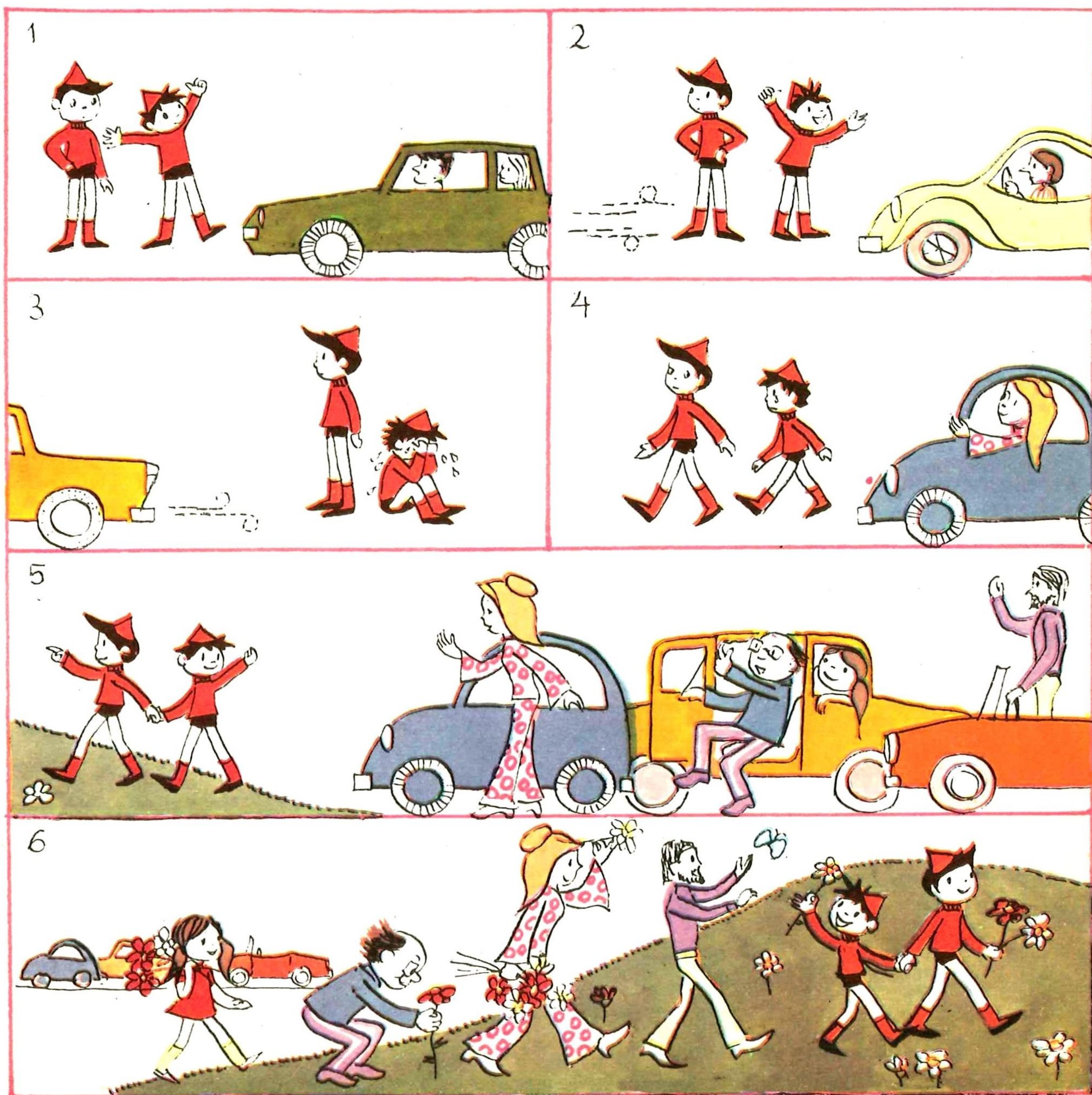
Íme! Akkor ez itt a levél-várta! Ide fordulnak a levélkérő és levelet váró kisdobosok. Akár mindjárt egymással is levelezhetne a két Erika! Egyáltalán, azt ajánlom — már máskor is mondtam ezt —, aki levelező párt keres, keresse azok között, akiknek én is írok, akiknek címét a Kisdobosban közöljük. Így legalább nem teljesen idegen mégse a levelező pajtás, mert valamit már meg lehet tudni az illetőről abból, amiről mivelünk levelez.

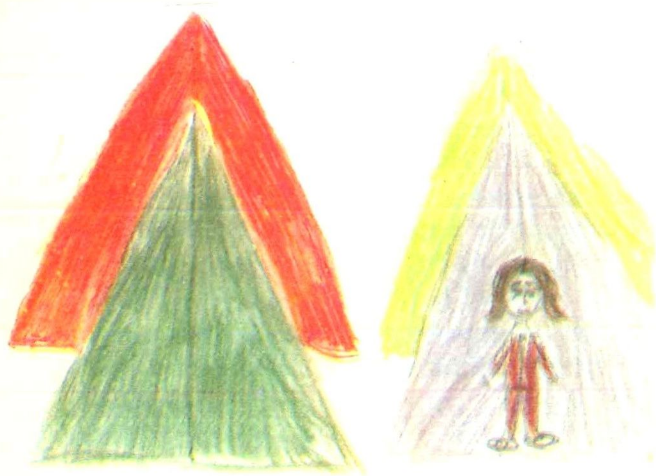
Csak aztán nekem ne panaszkodjatok, ha úgy jártok, mint Kővágó Katalin, Zsámbok, Széchenyi u. 2. — aki, mióta a neve megjelent a Kisdobosban 98 levelet kapott. (Kilencvennyolcat!) No, ő sem panaszkodott, hanem éppen hogy örömmel írta meg az újságot. Engem most viszont az érdekelne már, hogyan bonyolítod le ezt a hatalmas postát, Kata? Írtál mindenkinek? Jött-e újabb válasz? Vagyis: lesz-e ugyan maradandó levelező-barátság valakivel a 98 közül? Írd meg nekem ezt! Akkor, kedves druszám, én leszek éppen a 99. levelező-pajtásod!

Úr Kata

Autóstopnál jobb a gyalogstop

MARÉK VERONIKA tréfája

Őrsi búvóhelyek

az erdőszélen

Úttörőtanácsunk egyik tavaszi ülésén felszólalt Dénes Anna nyolcadikos, az úttörőtanács titkára, a kisdobosok érdekében. Éljenek érdekesebben a kisdobosok is, ezért minden úttörőőrs legyen pártfogója egy kisdobos őrsnek.

Az úttörőtanácsnak tetszett a javaslat, sorra jelentkeztek az őrsvezetők: a nyolcadikos Pingvin őrs a másodikos Ibolyát, a hatodikos Páva a harmadikos Gyöngyvirágot, az Orion a Tenkest vállalta el testvérének, és így tovább.

Ezután, amikor az úttörők tervet készítettek a nyárra, már a kisdobosokat is megkérdezték, mit szeretnének?

A negyedikes Hóvirág őrs azt kéri, rendezhessenek a nyári szünetben egy 3—4 kilométeres biciklitúrát. Aztán legyen kirándulás a Dolinákba — ez egy közeli hegy —, ott rendezzünk akadályversenyt, gyújtsunk tábortüzet.

A harmadikos Gyöngyvirágok szintén kirándulást és kerékpártúrát szeretnének. Ne csak a Dolinákba menjünk túrázni, hanem a Gályba is. A Gály nagyon szép terület, füves és virágos, nincs messze a falutól. A túra célja legyen: rőzsegyűjtés, szalonnasütés, dalolás, játszás, vetélkedő.

A Tenkes őrs szeretne a Balatonra utazni, de ez aligha sikerül minden gyereknek ezen a nyáron, majd csak annak, aki a szüleivel mehet. Ugyanígy nem ígérhetjük, hogy városba is elmegyünk az idén kirándulásra, pláne Budapestre.

A falusi gyerekeknek a nyári vakáció nemcsak játékot és kirándulást hoz. Sokat kell segíteniök szüleiknek a kertben és a mezőn. Kire a libákat bízzák, kire a tehenet, van, akinek a veteményes kertben kell segítenie, vagy éppen a virágosban. Nálunk Patakon epret termelnek a dombokon, kapáláskor, szedéskor minden kézre szükség van, a gyerekekére is.

Mégis, vagy éppen ezért, remélem, hogy szép nyarunk lesz, legfőképpen azért, mert nem szakadunk el egymástól, mert úttörők is, kisdobosok is, együtt maradunk a nyárra is. Ahogy az úttörő nyáron is úttörő, a kisdobos is kisdobos.

Júniusban az iskola becsukja kapuját. De az úgynevezett sportudvarra mindenki bejuthat a kertkapun át. Néha a nagykapu is kinyílik.

Minden őrsnek meglesz a helye az erdőszélen, ott a hét meghatározott napján összegyűlnek. Azok a pajtások, akik elutaznak a fővárosba, vagy a Balatonra, levelet írnak őrsüknek, mi válaszolunk nekik. Megkérjük, gyűjtsön valamit az őrsnek, az őrsi kincstár számára.

Mindent megvalósítunk, amit csak lehet. Megyünk kerékpártúrára, ott leszünk a Gályban meg a Dolinákon. Olyan ez a két hely nekünk, patakiaknak, mint a budapestieknek Csillebérc vagy Hűvösvölgy. Jó tüzet rakunk, finom szalonnát pirítunk, és elénekeljük kedves dalainkat, közöttük azt: „Réten, réten, sej a pataki réten..."

TRENCSÉNYI LÁSZLÓ
a 3471. József Attila úttörőcsapat vezetője,
Patak, Nógrád megye

A rajzokat pataki Kisdobosok küldték.

Portulácskák

Apró bimbóikba zárva
alszik sok szép portulácska.
Piros egyik,
másik sárga.
Zuhanyozza zápor őket,
zúg felettük szilaj szél —
csak alusznak,
álmuk mély.
Rigófütty szól, kék az ég,
virrad s egy sem ébred még.

Napsugarak,
frissek,
fürgék,
most ébrednek
s futnak tüstént
le a földre,
le a kertbe,
rákacagnak a kövekre,
kövek közt a sok virágra...

S egyszeribe szirmát tárja —
ébred minden portulácska.

Szunyókál a kert

Álmosak a szegfűk,
szunyókál a kert.
Alszik a viola,
szelíd nefelejcs.
A rózsa még éber,
elcseveg kicsit.
Majd behunyja ő is
sziromszemeit.
Tátogókat ringat
most az esti szél.
Míg elszenderednek,
mesél, csak mesél...
Elcsitult már minden,
sehol zaj, se nesz.
Kíváncsian a hold
néha be-beles.

OSVÁT ERZSÉBET versei

Pöttyös labda

Pöttyös labda
erre szállj,
engem mindig
megtalálj!

Visszadoblak,
most elkaplak,
be ne törjön
jaj az ablak!

Gurulj-gurulj
messzire,
aztán repülj
majd ide,

át az úton,
át a fán,
vissza sem jössz
már talán!

Újra látlak,
újra itt vagy,
kitárt karral
űzlek, hívlak.

Pöttyös labda
visszaszállj,
engem mindig
megtalálj!

Vers a júliusi fényről

Világíts, ragyogj
júliusi fény,
tündértáncot járj
nyírfák levelén.

Napraforgószár
rólad álmodott,
simogasd a kék
papírcsónakot.

Túl a nagy hegyen
zöldfodros folyó,
kisdobos vagyok,
várj meg, hó, hahó!

Vitorlás lebeg,
messze már a part,
eddig fű, bokor,
árnyék eltakart.

Világíts, ragyogj
júliusi fény,
most az egész nyár
mind-mind
az enyém!

TASNÁDI VARGA ÉVA versei

A SZIKLA

A Gyöngy-hegy tetején álldogáltam sokáig, amikor a csöndet vidám gyerekcsapat zavarta meg. Jöttek nagy énekszóval az úttörők. Amikor a tetőre fölértek, közülük a legkisebb, aki széles vállaival tűnt ki a többiek közül, megálljt vezényelt, azután azt mondta:

— Pihenő! Nézzétek meg jól ezt a sziklát. Ez itten a szegény asszony sziklája.

— Kisfiú — szólítottam meg —, ne haragudj, hogy vándorlegény létemre csak úgy megszólítalak, de én úgy tudom, nem a szegény asszony sziklájánál állunk, hanem a királylány-sziklánál. Nézd csak, ott fenn a kő tetején azok a kéken-kéklő szépséges virágok, nem olyanok-e, mint a királylányok koszorúja?

— Nincs igazad, bácsikám — válaszolt a kisfiú. — Különben is, az a sok kéken-kéklő szépséges virág éppúgy lehet a szegény asszony feje körül is, nem igaz?

— Akkor te eszerint másként tudod a szikla meséjét. Mondd el, hadd okosodjam, mert hiába ősz a hajam, igen keveset tudok a világról.

— Szívesen elmondom, de akkor ülj ide közénk, igyál az italunkból, egyél a kenyerünkből.

Elhelyezkedtünk szépen, arccal a szikla felé, és a kisfiú mesélni kezdett:

— Réges-régen, amikor még nagyapónak sem nőtt ki a szakálla, nehéz háború dúlt egyik Óceán partjától a másikig, és annyi vér folyt, hogy a nagy folyó vize itt alattunk, azóta is attól vöröslik. Amint az ilyenkor mindig is lenni szokott, mióta világ a világ, a férfiak letették az ásót, kapát, de még a kalapácsot is. Elővették a kemencesutból a jól megolajozott fegyvereket, vele a harci elszántságot, azzal nagy éneklés közben elmentek katonának. Nem bánták azok, hogy az asszonyok, a feleségeik a szemüket kisírják utánuk, megsimogatták gyerekeik fejét, és elvonultak hosszú tömött sorban.

Ott ment, menetelt közöttük, a harmadik menetszázad harmadik rajában a szegény asszony férje is. Vissza-visszanézett, mondott is valamit, de a nagy fegyverzajban nem lehetett semmit sem érteni.

Alighogy a katonák elmentek, hirtelen akkora csönd lett, hogy a tücskök hangja is ordításnak tetszett. Ilyen iszonyatos csöndességben ballagott haza a szegény asszony is, három kislányával, akik a nagy búcsúzkodásban elfáradtak, megéheztek, és az igazat megvallva, féltek is a sok katonától.

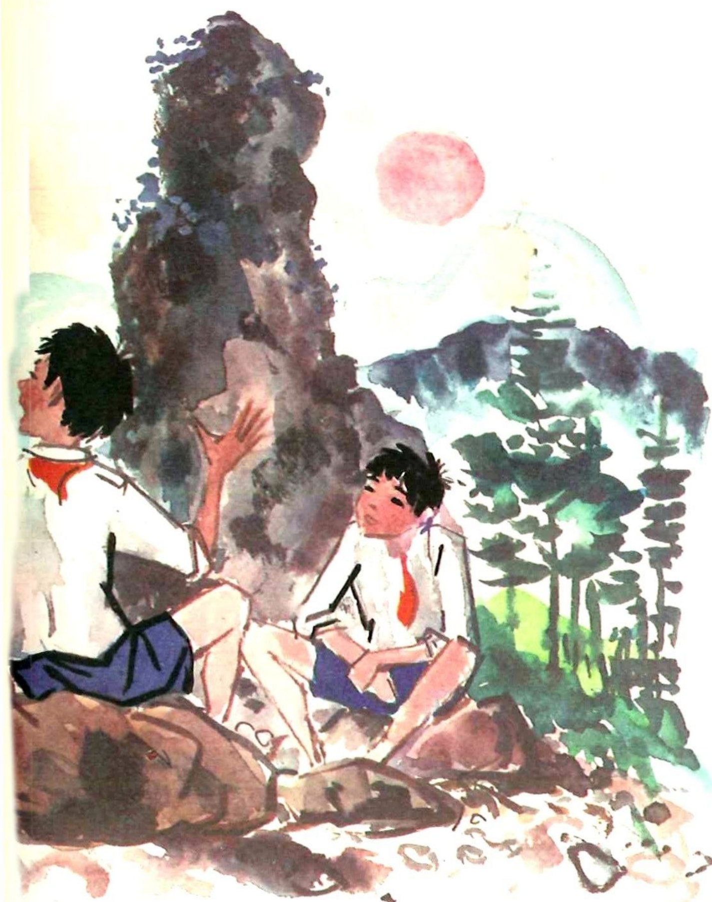

Attól kezdve a szegény asszony mindig egyedül dolgozott a mezőn meg a rizsföldön. Sokszor annyi dolga volt, hogy azt sem tudta mihez fogjon. Dolgozott hadrakelt férje, hűséges társa helyett is, aki nagy-messze az otthontól, a családi tűzhely melegétől, vágta az ellenséget, mint a répát.

Volt azért örömük is néhanapján, amikor levél érkezett a frontról, édesapa levele. A szegény asszony annak a levélnek minden betűjét százszor elolvasta, nemegyszer hangosan, hogy a három kislány is hallja, de még a sorokat is végig csókolgatta, ha senki nem látta, és olyankor olyan tiszta könnyeket sírt, hogy ahhoz képest piszkos hólé a harmatcsepp is.

Már mindenki a háború végét várta, amikor egyszercsak elmaradtak a levelek. A szegény

VIRÁGAI

asszony mindennap kérte-kérdezte a postást, van-e levél, de bizony szegény öreg csak a fejét csóválta, nincs levél, lányom, nincs, de nem kell azért aggódni, hátha csak a levélpapírja fogyott el. Nem bánnám én, ha nyírfaháncsra írna, ha mással üzenne, akár egy szót is.

Amikor egy hónap után sem érkezett levél vagy üzenet, a szegény asszony kiült a bambuszkunyhó elé, ott ült éjjel-nappal, hátha jön a postás, hogy akkor ott találja. Attól kezdve a három kislányt is mindig ott fésülgette óraszámra, hiába mondták, hogy elkésnek az iskolából, és hát különben is olyan szép fényes már a hajuk a sok fésüléstől, hogy utóbb a Nap is megirigyli, abból pedig baj lesz.

Elmúlt aztán ez az idő is, a kunyhó előtti szakadatlan várakozás ideje. A szegény asszony akkor meg azt gondolta, minek várjon ő itt a postásra, közel az országút, elfér ő ott a többi ember között. Elébe megy a postásnak, közben, ha katonákkal találkozik, mert háborúban sok katona jár-kel az országúton, megkérdezi tőlük, nem hoztak-e hírt a férjéről. Indult is másnap mindjárt, jókor reggel. Piacnap volt éppen, a messzi városban sok ember sietett az úton célja felé, egyik venni, másik eladni igyekezett, de később mindenki az út szélére szorult, mert hirtelen nagy porfelhő kerekedett, és a porfelhőből katonák serege bontakozott ki, megfáradt, nehéz járású hadfiak rendetlen ármádiája; látszott, a frontról hazafelé tartanak, s alig várják, hogy lemossák az úti port magukról, s végre rendes ágyban aludjanak.

A szegény asszony úgy sietett feléjük, mintha a szél kapta volna fel, de sajnos, akit keresett, nem találta a hazaérkezők között. Továbbment nagy sebesen, vidáman, hiszen a katonák azzal biztatták, jönnek most már egymásután a menetoszlopok. Gyalogolt estéig, estétől reggelig, a végén már egyedül gázolt az út porában. Így került el a Gyöngyhegy lábához. Ott hirtelen eszébe jutott valami. Ha az úton halad, soha nem lát el messzire, nem látja, mikor tűnik fel a férje. Legjobb felmenni, fel, egészen a hegy tetejére. Onnét könnyű lesz belátni a messzi utat, minden kanyarulatával együtt. Egy szempillantás alatt fölért a hegytetőre. Kezét a szeme elé tette, úgy tekintett széjjel a síkságon köröskörül. Többé nem is mozdult sehová onnét. Verte az eső, selyem haját szél cibálta, kínozta a forró napsugár, de mindez nem számított semmit.

Végül a sziklák könyörültek meg rajta. Elmentek a hegyek urához, egy mérges öreg sziklához, aki hiába erőlködött mindenféle varázserejével, soha nem bírt hegy lenni, ezért volt szomorú. Öregapánk — kérték a sziklák —, nézd mennyit szenved ott az az asszony. Változtasd kővé, mi az neked? Úgyis a hegy lánya ő már, legyen az mindörökre. Így is történt. Azóta nevezik ezt a sziklát a szegény asszony sziklájának.

A kisfiú befejezte a mesét. Felállt, harciasan kiegyenesedett:

— De azt megmondom — tette hozzá szigorúan —, hogy azokból a kéken-kéklő szépséges virágokból, szegény asszony koszorújából nem téphet le senki egy szálat sem!

Vietnamból hozta és írta: IMRE LÁSZLÓ

Rajzolta: SZŐNYI GYULA

LÓDÍTÓ VERSENY

Tábortűzi jelenet

Szereplők: a zsüri (3—5 tagú legyen, nagy szemüvegű, hosszú, pamutszakállú, tiszteletreméltó „tudósok"), versenyzők (többen is lehetnek, mint a mi színdarabunkban, de akkor további lódításokat nektek kell kitalálnotok hozzá!) Elöl ülő (aki mindig mindenbe belebeszél)

Zsüritag: (tapsol) Kezdődjék a játék! Kérem az első lódító bajnok-jelöltet! Szíveskedjenek, szíveskedjenek! (A zsüri tagjai asztal mellett, kényelmesen elhelyezkedve várják az első gyereket. A résztvevők ülhetnek körben, párnán, zsámolyon, vagy jó idő esetén törökülésben a füvön is.)

1. jelölt: (meghajol) Kérem szépen... van nekünk egy telkünk, és mi ezt minden tavaszon jól felássuk s műtrágyázzuk. Nő is azon akkora gyümölcs, hogy csak győzzük leszedni, piacra vinni!

Elöl ülő: (egészen elöl ül, nagyokat nevet, és sokat kotyog, kedves, vidám, tréfás kedvű) Mi is kértünk abból a földből, mert édesanyám virágot akart ültetni, s a százszorszép akkorára nőtt, hogy mindenki napraforgónak nézte!

1. jelölt: (krákog, rosszallva tekint a közbeszólóra) Legutóbb akkora káposzta nőtt a kertünkben, hogy apám, anyám, nagyanyám, nagyapám, néném, bátyám, keresztanyám, ángyikám, kistestvérem, nagytestvérem mind úgy jóllakott tőle, hogy nem kívántak ételt egy álló hétig! (meghajol a zsüri és a hallgatóság felé, ezek tapsolnak, nevetnek, amikor elcsendesednek, ismét megszólal huncutul nevetve az)

Elöl ülő: Hét nap, hét éjjel hét falu népének hozta-vitte édesapám, aki orvos, a gyógyulást! (általános derültség)

Zsüritag: (csendet int) Kérjük a következőt!

2. jelölt: (meghajlás, krákogás) Egyik reggel elküldött édesanyám tejért. Mentem, mendegéltem, de hiába, mert a tej elfogyott! Bosszús lettem, hazamentem. Felkapaszkodtam a tyúkól létrájának a legisdelegtetejére. Kicsit nyújtóztam, s menten elértem a Fiastyúkot. Adott is menten három tojást. Mondtam, köszönöm szépen, jó lesz reggelire rántottának. De még tejet is kellett kerítenem hozzá! Sietnem kellett, mert háromnegyed nyolcra az iskolában akartam már lenni. Ásni kezdtem hát a Tejutat. Megcsapoltam. Meg is fejtem, a kannámba beletettem, tojásokkal a zsebemben, uzsgyi — le a tyúkketrecbe! Onnan haza, s iskolába! (a zsürihez fordult, illedelmes, kérlelő hangon) Ugye, nem jártam hiába? (mindenki, a zsüri is nevet, tapsol. Amikor csend lesz, megszólal az)

Elöl ülő: (úgy, mint az előbb, ülve marad) A tejet, amit a Tejútról hoztál, benne felejtetted a kannában. S amíg te testnevelési órán javában labdáztál, szegény tejecske mit tehetett? (fontoskodva) Elaludt magában! Én tettem egy kispárnát a feje alá, mert nagyon nyomta a konyhaasztal fája... nahát! (diadalmasan körülnéz, a zsüritagok összesúgnak, láthatóan zavarban vannak)

Zsüritag: Kérem, tovább!

3. jelölt: (emelt hangon) Ma összedőlt a házunk!

Zsüritag: Igaz, vagy nem, ez szomorú! De hogy kerül ez ide, a bajnokságra?

3. jelölt: (körülnéz, és ismételten kijelenti) Ma összedőlt a házunk! Pedig nagyon régi ház volt az, még az üköregapám üköregapja építtette magának. Amikor felépült, vásá-

rolt bele egy olyan faliórát, hogy még a nap is aszerint járt, annyira pontos volt! Ez a falióra minden negyedórában ütött az ingájával (utánozza) bim-bam, bim-bam... Amikor ütött, az árnyéka meglátszott a falon. (titokzatosan) És ez lett a családom veszte! Mert tíz, húsz, harminc, ötven, hetven éve, ahogy a pontos falióra minden negyedben pontosan üt, az árnyéka egyre mélyebb lyukat váj a falon. Így történt aztán, hogy addig vájta-vájogatta az árnyék a falat, amíg ma (hatásos szünetet tart) összedőlt a ház! (meghajol a zsüri és a hallgatók felé, taps, nevetés.) Majd ismét megszólal az

Elöl ülő: (ültéből fenyújtja a kezét, kinyitja összezárt tenyerét) Nézzétek meg! Látjátok? Itt van! Itt van! Az árnyék! Kiástam a romok alól! (Nagy nevetés, taps, kiáltozás, éljen, a három jelölt is tapsol, nevet.)

Zsüritag: Eredményt hirdetek! Íme, a győztes, gratulálok! (az Elöl ülőnek nyújtja a kezét. A jelöltekhez)
Tréfáskedvű mókamester,
lám csak, ő lett köztetek,
nála bizony barátaim,
csak kisinasok lehettek!

Jelöltek, zsüritagok, hallgatóság mind az Elöl ülő kezét szorongatják, közben lemegy — ha van — a függöny. Ha nincs, akkor egy gyerek vonul át a színen, kezében a táblával:

VÉGE

Írta: JOÓ KATALIN
Rajzolta: GÖRÖG JÚLIA

Kérdezd meg a KISDOBOSTÓL:

Kovács Kati budapesti kisdobos afelől érdeklődött

Miért esik nyáron jég — hópehely helyett?

Ahhoz, hogy csapadék képződjék, nagymennyiségű levegőnek kell a magasba felemelkednie. A levegő így felemelkedve mínusz 10, mínusz 20 fok hőmérséklet közé jut, és ott a légnemű vagy cseppfolyós vízpárából apró jégtűcskék vagy jégkristályok keletkeznek. Ha lehullásuk közben a hőmérséklet fagypont alatt van vagy fagypont körüli — akkor havazik. Ha lehullásuk közben meleg légrétegbe jutnak — nyáron például — megolvadnak és esőcseppé válnak. Nyáron, nagy páratartalmú levegőben, igen erős felszálló áramlás mellett az esőcseppek a fagyos légrétegbe kerülhetnek. Ott lehűlve lebeghetnek egy darabig, jégszemmé fagyva. Ezeket a felszálló áramlás tovább dobálja. Ha aztán ez az áramlás meggyengül, vagy a jégszem túlságosan nagyra „hízik", akkor hirtelen lehull. Mivel ez gyorsan történik, nincs ideje a megolvadásra, és így jégeső lesz belőle.

Vigyünk-e táborba levelibékát?

Ezt a kérdést Harmat Gábor szegedi kisdobos tette fel.

Állítólag a levelibéka kiváló időjós. Persze, különös lenne, ha kirándulásra, táborba valaki befőttesüvegben magával vinné. Vannak évszázados megfigyelések, melyek az időjárásra vonatkoznak és helyettesítik a békát. Ilyen például az, hogy amikor „lóg az eső lába" — vagyis erősen közeleg, a kakas meg a tyúkok a szemétdombon kapirgálnak. Ugyanis a giliszták érzik az esőt, a párás levegőt, és a szemétdomb alatt gyülekeznek.

A zivatar előtt a levegő súlyosabb a párától. Ezt a rovarok érzik és ezért alacsonyan szállnak. Ilyenkor a rovarra vadászó fecskék is alacsonyan repdesnek.

Napos időben a pók vidáman ül a hálója közepén. Ha a levegő nedvesedni kezd, sebesen kezdi bontogatni a gallyakról, ágakról az erősítő köteleket. Így óvja a hálóját. Ha a vihar elvonult, pókné asszony ismét előbújik, kifeszíti hálóját, esetleg megfoltozza ott, ahol a szél szétcibálta.

Megfigyelték, hogy vihar előtt a halak a tavakban ugrálni kezdenek. Nagy erdők mélyén különös, ugatáshoz hasonló hang hallható: a szarvasok figyelmeztetik az erdő lakóit: menedékbe gyorsan! Zivatar közelít!

Még a virágok is mutatják az idő változását: az erdei harangvirág fejecskéje lekonyul, a gyűszűvirág alacsonyra hajtja le a szárát, nehogy az eső a virágai kelyhébe hulljon. Ugyanígy védekezik a százszorszép és a tátika vagy oroszlánszáj is. Általában mindegyik virág a porzóit és a bibét védi, hiszen ha azok megsérülnek, a magocskák, az utódok léte veszélybe kerül.

Veszélyes-e a villámlás?

Ha már a zivatarnál, viharnál tartunk —, beszéljünk a villámról is, holott ezt nem kérdezte senki. Sokan félnek a villámlástól, villámcsapástól. Nagyvárosokban is lecsap a villám, de legtöbbször nem okoz nagy bajt. A sok fémvázas épület, a sűrű villamosvezeték villámhárítóként működik. A szabadban viszont más a helyzet.

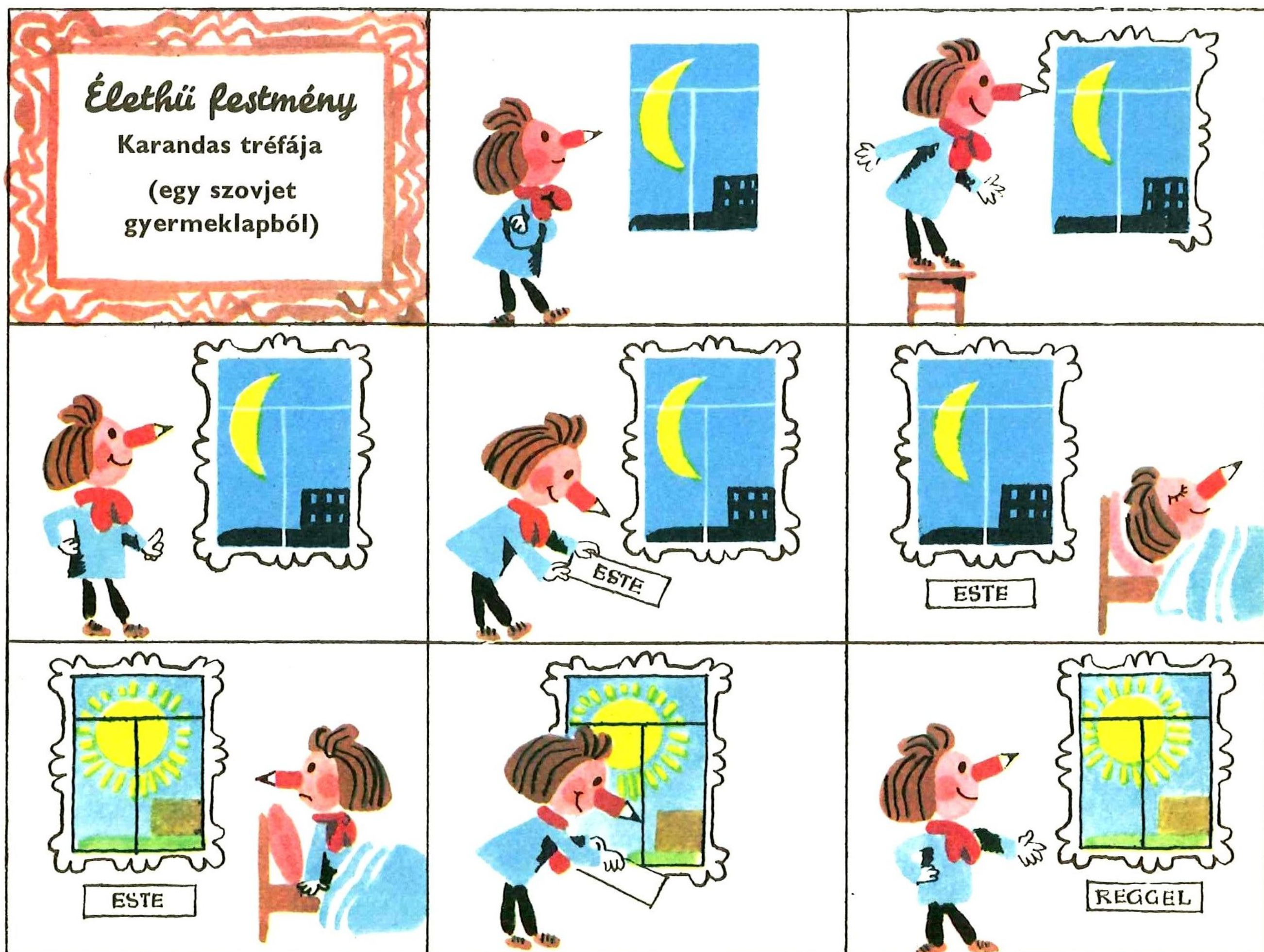
A hegygerincre hamarább csap le a villám, mint a völgybe. Az erdőkben kisebb a veszedelem, mint nyílt terepen. A fátlan területen az emberi test vonzza a villámot, s a magányos fák, meg az alattuk meghúzódó emberek veszélyben vannak. Megfigyelték, hogy vannak olyan területek, ahová szinte minden vihar alkalmával becsap a villám. Ezeket villámfészkeknek nevezik. A villámfészkek egy része nedves talajon észlelhető — vagyis ahol magas a talajvíz. Ha a talajban olyan kőzet van, melynek jó a vezetőképessége, a villám ide is gyakran becsap. Kiránduláskor, táborozáskor, ha hirtelen vihar kerekedik, lehetőleg ne menjünk magányos fa alá, vagy ha ez elkerülhetetlen, akkor se támaszkodjunk a fa törzséhez, hanem guggoljunk le, általában a földhöz közel helyezkedjünk el. A villámfészkeket a helybeliek ismerik, de nem árt, ha nyaralás, kirándulás, sátorozás alkalmával mi magunk is érdeklődünk ezekről.

Fazekas György budapesti pajtás kérdése:

Ki találta fel a fagylaltot?

A fagylalt eredetileg keleti nyalánkság volt, édes és hideg. Szörbet volt a neve. A szirup és a szörp szó is ebből származik. A mai fagyasztott fagylaltot az 1500-as években kezdték el készíteni, méghozzá Olaszországban, szép Firenze városában. A franciák akkori királynője, az olasz származású Medici Katalin ugyancsak kedvelte ezt a nyalánkságot, és így a franciák is megismerték és megkedvelték a fagylaltot. Valósággal versengtek egymással a híres olasz és francia konyhamesterek, hogy ki készít ízletesebbet. Hazánkban a török időkben vált ismertté — természetesen az előkelőségek körében. Arany János Szondy két apródja című balladájában írja: „Szörbet, füge, pálma, sok déli gyümölcs" — s valószínű, hogy a szörbet itt már a hideg, finom fagylaltot jelentette. A mai tölcséres fagyi 1930 óta ismeretes. Ugyanis az ostyából készült tölcsér is külön találmány volt.

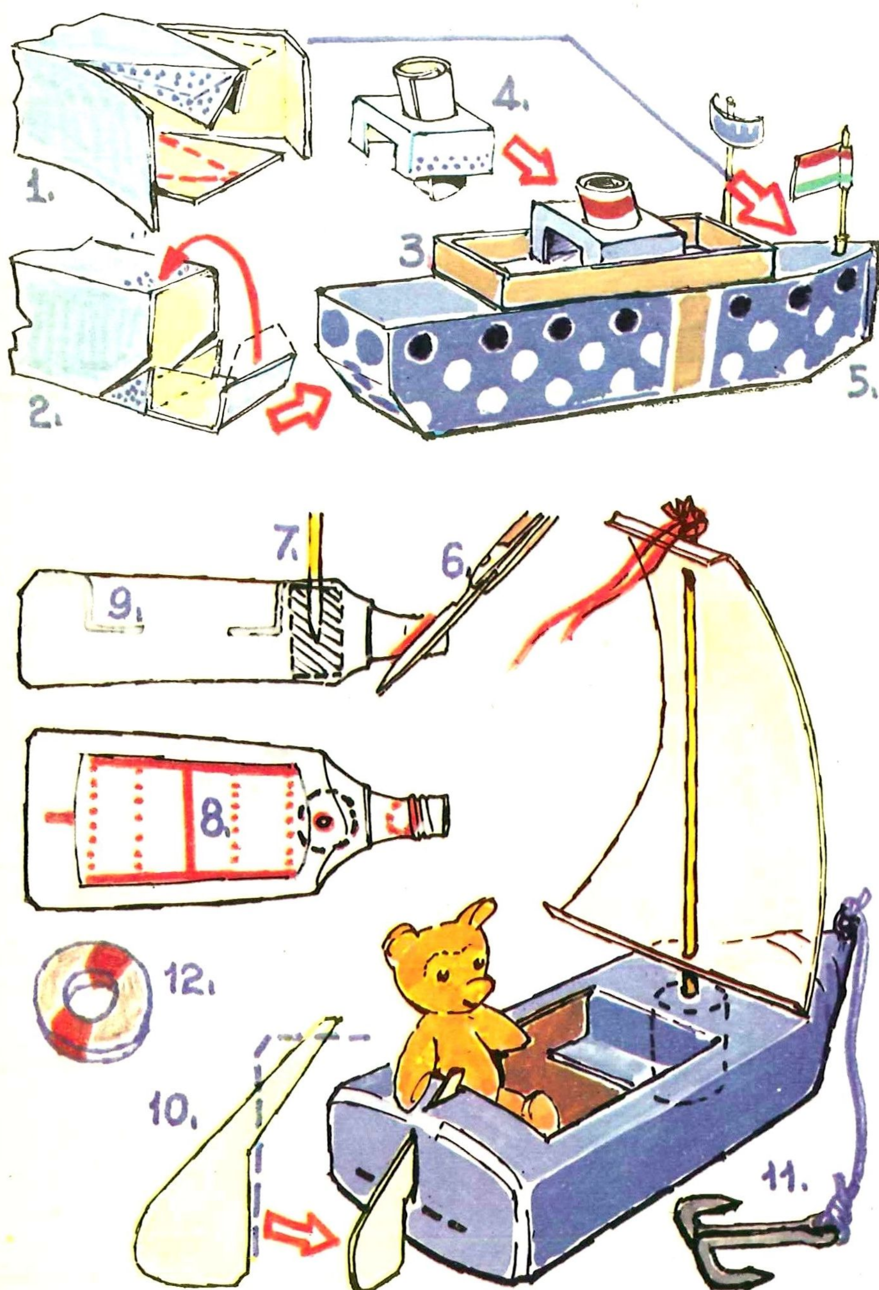
GAÁL ÉVA rajza

A Játszópajtás MUNKATÁRSA üzeni:

Hajót többfélét is készíthetsz, olyant, amelyikkel csak szárazon lehet játszani, és olyant, amellyel vízre szállhatnak apróbb babáid vagy macid. Az előbbi lehet papírból, vízbe azonban csak vízálló anyagból készített hajót tehetsz. Mindkét feléből leírunk egyet.

Papírhajót gyorsan készíthetsz hosszúkás kozmetikai szeres vagy orvosságos kartondobozból. Mi — ahogyan azt első ábránkon látod —, a fehérpettyes „kamillás babakrém" külső dobozát használtuk, részben mert szép színes, részben mert a rányomtatott pöttyök a hajó ablakaiként szolgálnak, nem kell tehát ezeket külön rárajzolni, ráfesteni. A hajó orrát (1.) úgy alakítod ki, hogy a fedéllapocskák levágása után kissé bevágod a doboz végét az élek mentén, majd alul-felül hegyesre hajlítod, s az oldallapokatráragasztod a háromszög alakú nyelvecskékre. (A ragasztás helyét apró kék pontok jelzik.) A hajó hátsó részét tompára kell alakítanod (2.); a rajz mutatja, hogy két kis ferde bevágás után, hogyan hajlíthatod felfelé a véget lezáró lapot. A ragasztások helyét itt is pontocskák jelzik. A hajó fedélzeti részére ragassz egy felébe vágott másik dobozkát (3.), s ebbe ismét egyet, amelyet kajüt formájúra vágtál (4.). Ugyanebbe összesodort kartonból kéményt is tégy. A kész hajót kiegészítheted zászlóval, radarral, árbocokkal (5.), vagy ha hadihajót építesz, ágyúkkal stb.

Második ábránk műanyag mosószeres flakonból — a hajóformát jól kiadó KOMFORT flakonból — készített vitorlást mutat be. Hogy vízre téve ne merüljön el, nyílását vágd le ferdén (6.) és dugóval zárd el. Másik dugót a hurkapálca árboc (7.) rögzítéséhez kell majd a hajótest elejére, a doboz belsejébe szorítanod. Előbb azonban vágd ki a flakon lapját nagy H betű formájában (8.), a H szárai közötti részt pedig kétszeres meghajlítással alakítsd ülőpadokká (9.). Kormánylapátot (14.) más flakon lapos részéből vágj a rajz szerinti formára, s a kellő helyeken vágott résekbe dugd be. A rések a merülési vonal felett legyenek! Az árboc hossza a hajótest hosszával legyen egyenlő, a vitorla kartonlap, vagy celluloidlap lehet. Horgonyt drótból (11.), mentőövet dugókorongból (12.) csinálj.

FERKAI LORÁNT

JÚLIUSI REJTVÉNYEK

Keresztrejtvény

MINDEN MEGFEJTENDŐ SZÓ „K" BETŰVEL KEZDŐDIK

Vízszintes: 1. Tengeri rabló. 2. Hangjegyek. 3. Mértani idom. 4. Engedélyt kér belépésre. 5. Baromfi. 6. KUMISZ: magánhangzói felcserélve. 7. Serdülő fiú. 8. Ráma. Alsó sor: Ő. R. D. R.

Függőleges: 1. Fésületlen, ékezethibával. 2. Nem kell fésülködnie. 3. Déligyümölcs, ékezethibával. 4. Takarékbetét után fizetik. 5. Például vizet a csónakból... 6. Fegyver és sporteszköz. 7. Rövidített városrész. 8. Építőanyag.

Beküldendő: Vízszintes 1, függőleges 1 és 2.

Fogócska: Minden kép, illetve jelenet „fog"-gal kezdődik. Mi az a hét fog?

Részletkérdés: A jobboldali karikák közül egy megfelel a rajzon bekarikázott egyik részletnek. Melyik az?

Megfejtési határidő: július 20.

A megfejtéseket küldjétek erre a címre: Kisdobos, Budapest 8. Postafiók 57.

A jobb felső sarokban látható kis rajzot — most egy gyíkot — szíveskedjetek kivágni és a megfejtésre ráragasztani. Aki minden rejtvényt jól megfejtett, és megírta címét, osztályát, képeslapot kap. Kisdobosok hat, úttörők 12 levelezőlap beküldése után kaphatnak könyvjutalmat.

A júniusi rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: járda, zebra, kresz. Mit ábrázol: rejtvény. Elektromos képrejtvény: képernyő, porszívó, villanyóra, magnó, televízió.

KISDOBOS
Szerkesztő: Gergely Márta
Szerkesztőség: Budapest VII., Dohány utca 40. Telefon: 421—392.
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Tóth László.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (HKI. Budapest V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
71.0639 — Kossuth Nyomda, Budapest. A címlap WAGNER JÁNOS munkája
INDEX: 25.442

GYERMEKSÍRÁS-KÖLCSÖNZŐ

